

Pratarmė

Pirmame 38 tomo *Acta Paedagogica Vilnensia* skyriuje gvildenami mokytojo tapumo ir buvimo klausimai. Aptariama švietimo politikos sukurta šižoidinė situacija, į kurią pakliūva mokytojas, besistengiantis atitikti numatytus standartus ir kartu būti inovatyvus, kūrybiškas, t. y. besipriešinantis standartizacijai. Ieškant būdų, kaip spręsti šią situaciją ir kokią vaidmenį vertėtų prisiimti mokytojui, pasitelkiamos Gilleso Deleuze'o, Félixo Guattari ir kitų mokslininkų filosofinės įžvalgos. Remiantis jomis, pristatomi nauji konceptai, kai mokytojas geba dalyvauti atvirose dinamiškose sistemose, naviguodamas tarp „chaoso“ ir „kosmoso“, apibrėžtumo ir neapibrėžtumo, geba kurti pasirinkdamas *tarp* poziciją. Deja, realybėje vis dažniau susiduriama su mokytojų darbiniu ir asmeniniu perdegimu, kuriam turi įtakos, be kita ko, su mokinių tėvais patiriami konfliktai, santykių su vadovu kokybė ir kiti veiksniai. Ar mokytojas bus pasirengęs jo laukiantiems iššūkiams, priklauso jau nuo pirminio tapumo mokytoju etapo – mokytojų ugdymo aukštosiose mokyklose. Pažymint, kad mokytojo tapatybės ugdymas nėra greitas, pastangų nereikalaujantis uždavinys, aptariamos mokytojų rengimo reformų Lietuvoje ir Vengrijoje peripetijos.

Antras žurnalo skyrius skiriamas kultūros riboms, paribiams ir kultūriniais susidūrimams, daugiakultūrinio, tarpkultūri-

nio ir etnokultūrinio ugdymo problemoms bei jų sprendimo būdams. Svarstant šiuos klausimus vėl grįžtama prie ugdytojų pasirengimo veikti sudėtingame kultūriniame kontekste, prie jų kompetencijų ugdymo. Taip pat pažymima, kad itin svarbus bendradarbiavimas, mokyklos administracijos ir ugdymo pagalbos specialistų darbas komandose, ypač ugdant naujai atvykusių imigrantų (pabėgėlių, prieglobsčio prašytojų, kitų imigrantų, kurie šalyje gyvena mažiau nei penkerius metus) vaikus. Žurnale aprašoma tokio bendradarbiavimo Estijos mokyklose patirtis. Daugiakultūrinis ir tarpkultūrinis ugdymas nenubraukia savos kultūros pažinimo, etninio ir kultūrinio tapatumo ugdymo svarbos. Tą atskleidžia Lietuvos ir gretimų šalių (Latvijos ir Lenkijos) aukštųjų mokyklų jaunimo, dalyvaujančio etnokultūrinių ansamblių veikloje, tyrimas. Kultūrinis ugdymo kontekstas gali būti tiriamas ir mikrolygmeniu, susitelkiant į informalią klasės kultūrą. Ji atskleidžiama pasitelkiant mokyklinių artefaktų tyrimą, analizuojant sovietinės ir nepriklausomos Latvijos mokyklose mokinių sukurtus atminimo albumus ir mokyklų fotografijas.

Trečiame skyriuje aptariama informacinių technologijų ir medijų įtaka ugdymui, taip pat propagandos ir indoktrinacijos poveikis. Taikant diskurso analizę atskleidžiamos skaitmeninės kultūros transformacijos Latvijos universiteto pedagogikos dokto-

rantūros studijose. Taip pat pristatomas Latvijos leidinyje „Mans Mazais“ („Mano mažylis“) vyraujantis esamų ir būsimų tėvų diskursas, pateikiama tėvų auklėjimo kompetencijos analizė.

Ugdymo šeimoje klausimai aptariami ir šeimos atomizacijos kontekste, siekiant išsiaiškinti, kaip šeimos atomizacija pakerta vaikų, kaip savarankiškų ir kritiškai mąstančių piliečių, ugdymą.